

Ved Kimmerslev står de med opskriften på et 'landbrug i pagt med naturen': Kan danne præcedens landet over

Biodiversitet 27. november kl. 05:35

Kim Qvist er direktør i Danmarks Økologiske Jordbrugsfond og har på baggrund af landskabs- og stedspecifikke analyser af denne mark en klar idé om, at det giver bedre mening at lave lysåben natur og naturlig hydrologi her fremfor at dyrke marken. Illustration: Liv Bjerg Lillevang/Teknologiens Mediehus.

For første gang er en ny model taget i brug til en multifunktionel landskabsanalyse. Den viser, hvordan der kan findes plads til både landbrug, artsrigdom og drikkevandsbeskyttelse.

Liv Bjerg Lillevang
Journalist

Følg

Lyt til artiklen oplæst af en stemme klonet på Ingeniørens Henrik Heide

6 min

Det syner ikke af meget mere end en flad græsmark – lidt fugtig og mudret efter den seneste uges sne og slud.

Indtil videre er marken ved Kimmerslev i Køge Kommune i praksis heller ikke meget mere end det, som den ligger her som nabo til en lille skov, et industriområde og Borups Renseanlæg.

Men til næste år vil klokkerne på havre svaje i vinden og give marken et helt andet udtryk.

At netop denne mark skal bruges til afgrødedyrkning, mens nabomarken om få år vil være præget af lysåben natur, skov og vand, der flyder naturligt på overfladen, skyldes brugen af det nye værktøj til multifunktionel arealanalyse, Geotop-modellen.

»Med Geotop-modellen har vi kunnet lave en plan for området, der ser på, hvad jorden indeholder af ressourcer og potentialer, og på den måde har vi kunnet prioritere, hvordan det skal realiseres på overfladen,« fortæller Kim Qvist, der er direktør for Danmarks Økologiske Jordbrugsfond, hvis datterselskab Dansk Økojord A/S for et år siden erhvervede de 48 hektar jord, der er udgangspunktet for arealanalysen.

»Den mark her har en høj dyrkningsværdi på grund af en mineralrig jord,« siger han og peger først på den flade grønne mark, men lader såhånden vandre hen over horisonten i markens udkant.

»Og dér i skoven er en biotop og dér og dér. Hvis vi kan forbinde dem, kan vi måske skabe passage for nogle af de arter, som lever her.«

Som for at understrege Kim Qvists pointe springer et rådyr ud fra skoven, krydser græsmarken og fortsætter over på jorderne, der ifølge den nye Geotop-plan skal blive til vådlagt skov og vild natur.

Artiklen fortsætter under billederne.

Kim Qvist forklarer, hvordan marken her egner sig bedst til afgrødedyrkning - hvis forpagteren er med på det, vil græs blive erstattet af havre til næste år. Illustration: Liv Bjerg Lillevang/Teknologiens Mediehus.

Multifunktionelle arealer ved Kimmerslev

Vigtigt med mange indgangsvinkler

Geotop-modellen er udviklet af forskere fra Roskilde Universitet (RUC) efter bevilling fra Partnerskab for Bæredygtig Vandforsyning (se boks) og er baseret på en lang række nationale kortdata, som siger noget om hydrologiske-, atmosfæriske- og geologiske forhold. Dermed skabes et detaljeret grundlag for at kortlægge jordens egenskaber og potentialer.

Find din næste kollega her

Læs mere her >

FRA TECHJOB

Skal dit job annonceres på EcoTech?: Du er ikke den eneste specialist, der læser med

[Arbejdsmarked](#)

Som partnerskabets navn hentyder, er udgangspunktet i modellen beskyttelse og sikring af drikkevand, mens resultatet af analysen vil være et bud på, hvor i landskabet, der skal rejses skov, genoprettes naturlig hydrologi, dyrkes afgrøder og skabes vild natur for at drikkevandsbeskyttelsen opnås.

Om Partnerskab for Produktiv Vandforvaltning

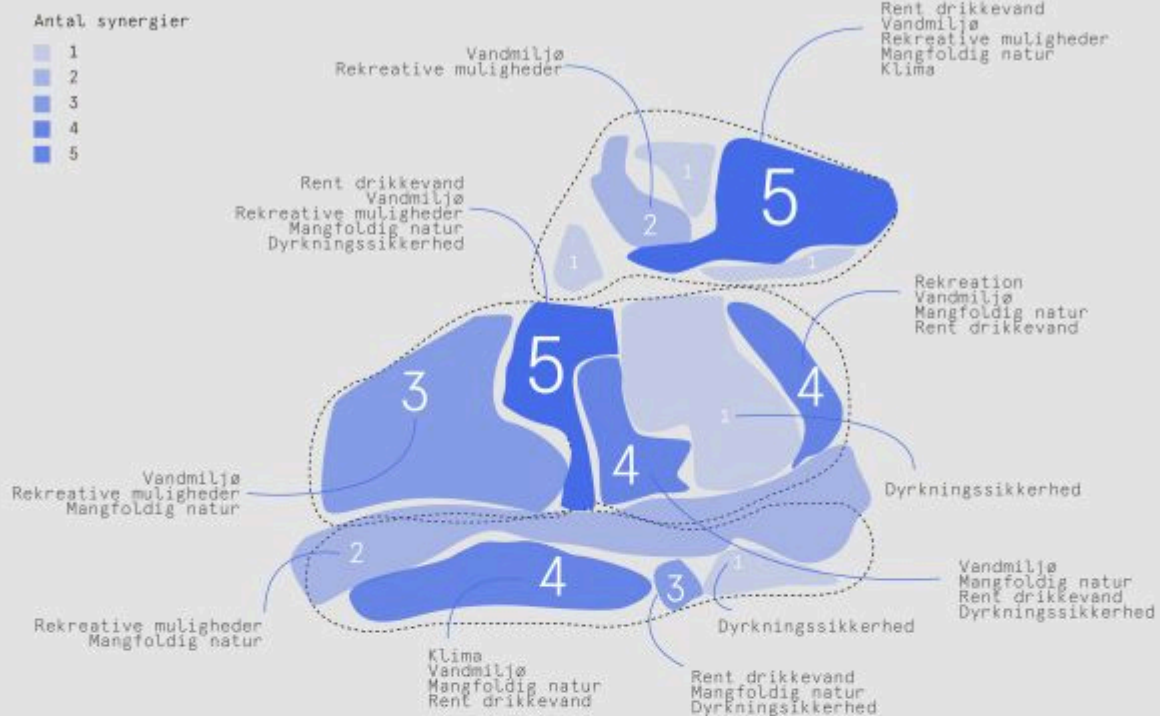

Det handler om at bruge »jorden på jordens præmisser«, som rådgivervirksomheden Urland beskriver det.

Sammen med Envidan og RUC har Urland afprøvet Geotop-modellen for første gang med Dansk Økojords marker i Kimmerslev som case til en [landskabsanalyse](#), der tydeligt illustrerer behovet for at optimere jordens funktioner i forhold til forskellige behov.

Artiklen fortsætter under grafikken.

Multifunktionel arealanvendelse med afsæt i drikkevandsbeskyttelse

Nye synergier ved realisering af potentialekortlægning.

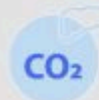
Rent drikkevand

Beskyttelse af grundvandsressourcen er afgørende for at sikre en stabil forsyning af rent drikkevand – både nu og for kommende generationer.

Vandmiljø

Bække, åer, søer og fjorde bør være i en tilstand, der understøtter gode levevilkår for planter og dyr, og som bidrager til en høj økologisk kvalitet i hele vandmiljøet.

Klima

Tiltag i området kan bidrage til at reducere udledningen af drivhusgasser og understøtte omstillingen til et mere klimavenligt samfund.

Rekreative muligheder

Landskabet rummer store rekreative værdier for besøgende og lokale, hvad enten de færdes til fods, på cykel, til hest, i bil eller ad vandveje. Området giver mulighed for naturoplevelser, aktivitet og afkobling.

Mangfoldig natur

Et varieret landskab med forskellige naturtyper giver plads til en rig artsmangfoldighed, der styrker både biodiversiteten og områdets samlede naturkvalitet.

Dyrkningssikkerhed

Dyrkningssikkerhed er vigtig for landbrugsmæssig anvendelse.

U

I det analyserede område ved Kimmerslev er der varierende muligheder for at opnå synergier mellem en række arealanvendelser, viser rådgiverrapporten.
Illustration: Urland.

»Vi kan se, at det giver mening at tilgå landskaber ud fra mange forskellige indgangsvinkler på samme tid. Eksempelvis havde vi ved

Kimmerslev områder, der bonede ud med både sårbarhed for drikkevand, men også med høj dyrkningsværdi og stort afgrødeudbytte,« fortæller rådgiver ved Urland Lærke Falbe Hansen.

»Hvis man tilgår landskaberne ud fra ét behov ad gangen, risikerer man at lave en forkert afvejning af, hvilke hensyn der skal prioriteres hvor.«

Flyt boringer for afgrøder og vandløb

Dansk Økojords knap 50 hektar, der nu er under omlægning til henholdsvis økologisk drift og natur, har ikke været helt stort nok til at få et fuldt indblik i det sjællandske landskabs potentialer. I analysen indgår derfor også yderligere landbrugsjorder, omkringliggende skove, ådalen omkring Køge Å og søerne ved Kimmerslev – et område på tilsammen omkring 1000 hektar.

Og her er mange interesser, som rådgiverne forsøger at forene og komme med konkrete anbefalinger til at prioritere.

Her henter Hofor årligt 1,3 mio. kubikmeter vand til at slukke hovedstadens tørst. Ådalene er udpeget af Biodiversitetsrådet til at kunne opfylde målet om at naturbeskytte 30 procent af Danmarks areal. Mens de østsjællandske jorder er nogle af landets bedste til dyrkning.

SPONSERET BRIEFING

D. 28. November | Gratis seminar om Cloud strategi

Cloud

»Konkret kommer vi på baggrund af analysen med nogle anbefalinger. Eksempelvis kan vi se, at der er behov for at sikre

drikkevandsindvindingen på de frugtbare dyrkningsjorde gennem aftaler med landmænd om f.eks. økologisk drift,« siger Lærke Falbe Hansen.

Hun peger på, at hvis det ikke er muligt, kan det – trods store udgifter – give mening, at vandværkerne flytter drikkevandsboringer væk fra de frugtbare landbrugsjorder til områder, der genoprettes til våd natur og skov.

»Endeligt peger vi på, at to ud af ti boringer ligeledes flyttes til områder med naturgenopretning, fordi de med deres nuværende placering påvirker den naturlige hydrologi negativt i Kimmerslev Møllebæk. I dag må Kimmerslev Møllebæk tilføres vand fra Kimmerslev Sø for ikke at tørre helt ud om sommeren,« siger Lærke Falbe Hansen.

På samme måde er der i den sydlige del af det analyserede landskab moser, der rummer botanik af høj biodiversitetsmæssig værdi, men drikkevandsindvinding og dræn af markerne har gennem mange år forringet mosernes og vandløbenes naturtilstand.

Et landbrug i pagt med naturen

Det konkrete output af rådgivernes analyse af Kimmerslevs landskaber er en række kort, der både viser mulige synergieffekter ved bestemt arealanvendelse og kommer med et bud på, hvor landbrugsjord, biodiversitet, skov og vandmiljø skal have forrang i landskaberne.

SPONSERET INDHOLD

Seminar | Håndtering af aggressive kemikalier: Mød specialister i rørsystemer og pumpeteknologi

Kemi

Det kan en økologisk landmand og jordejer som Kim Qvist fra Danmarks Økologisk Jordbrugsfond bruge som vidensgrundlag til at demonstrere en landbrugspraksis, »der ikke belaster, men genopretter naturen«.

»Vi vil gerne vise i praksis, at vi med det rette vidensgrundlag kan skabe værdier som henholdsvis biodiversitetsfremme, klimatilpasning og fødevareproduktion,« siger han.

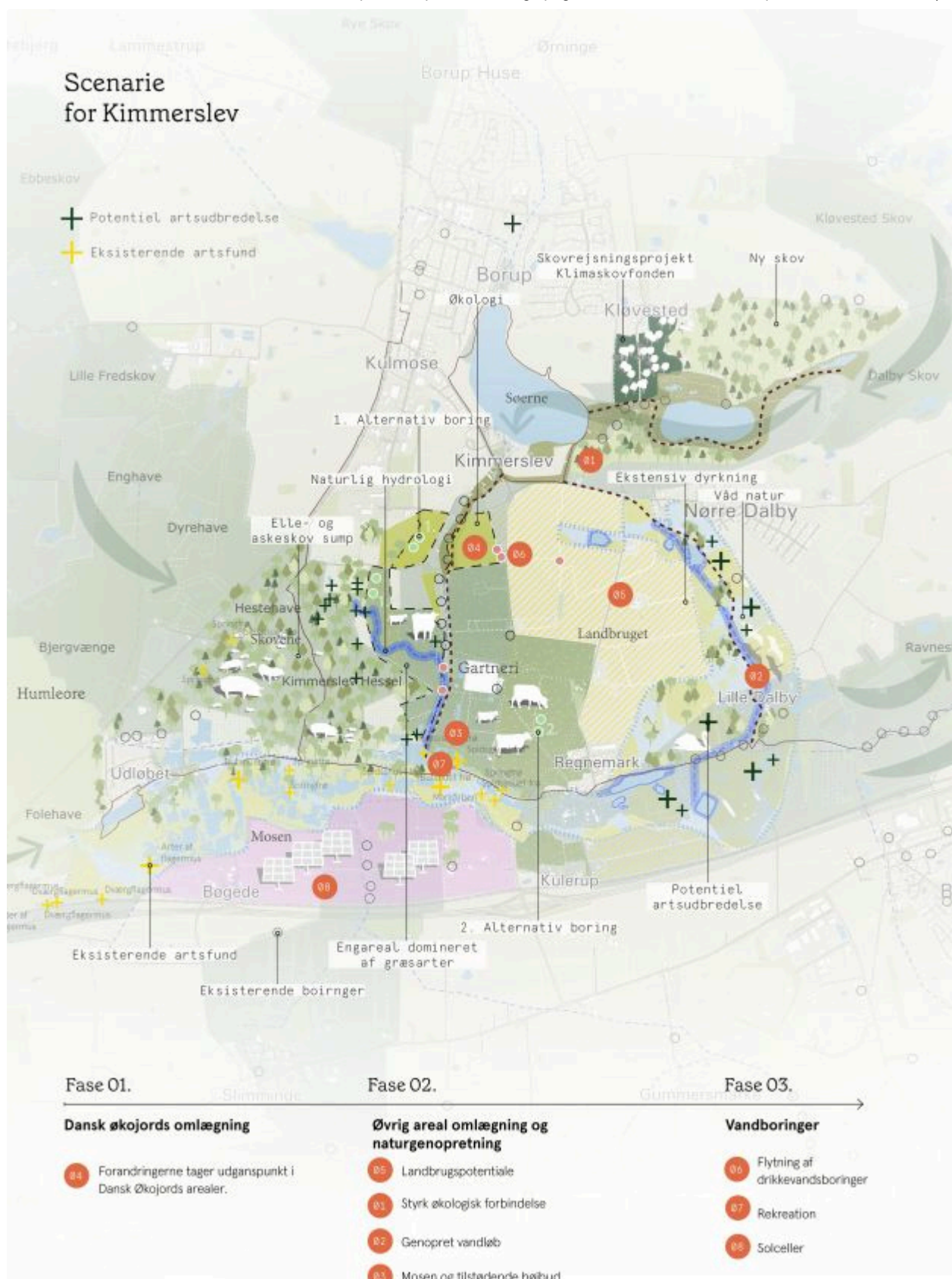
Ved eksempelvis at udtage den sydligste af markerne i Dansk Økojords arealer fra drift og sløjfe dræn i jorden, kan landskabet selv løse en række udfordringer.

»Når vi genopretter naturlig hydrologi på marken og planter træer, vil skoven kunne optage overskydende kvælstof fra de dyrkede marker frem for, at det ender i Køge Å og siden Køge Bugt,« siger Kim Qvist.

»Og hvilke arter vil ikke have lyst til at rykke ind i sådan et område med skov, lysåben natur og vådområder?«

Skal denne praksis skaleres op til landsplan, er konsekvensen helt åbenlyst, at det danske landbrugsareal bliver betydeligt mindre. Noget, der vil ske under alle omstændigheder, hvis målene fra Grøn Trepert, EU's Biodiversitetsstrategi og behovet for boringsnær drikkevandsbeskyttelse skal indfries.

»Jeg vil ikke nedlægge dansk landbrug. Jeg vil ændre det til et landbrug i pagt med naturen,« siger Kim Qvist.

U

Potentialekort for Kimmerslev-området.
Illustration: Urland.

Emner

[Biodiversitet](#)

Følg

[Drikkevand](#)

Følg

[Landbrug](#)

Følg

[Arealanvendelse](#)

Følg

Omtalte virksomheder

[Urland](#)

Relaterede artikler

Multifunktionalitet i vores arealbrug løser mange problemer - men især på et punkt kommer den til kort

I 2030 skal det øke fordoblet. Hvordan det er skrumpet fo